

O'ZBEKISTONDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.

Toshturdiyev Nurbek Nurali o'g'li

*Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti
Gidrometeorologiya fakulteti 2-kurs talabasi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekistonda suv resurslaridan oqilona foydalanish istiqbollari, aholini ichimlik suvi bilan ta'minlash masalalari, suv resurslaridan samarali foydalanishni ta'minlash uchun kiritilgan investitsiyalar haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: resurslari, islohotlar, suv resurslari, investitsiyalar, ichimlik suvi, oqava suvlar.

Аннотация. В данной статье представлена информация о перспективах рационального использования водных ресурсов в Узбекистане, вопросах обеспечения населения питьевой водой, а также инвестициях, осуществляемых для обеспечения эффективного использования водных ресурсов.

Ключевые слова: ресурсы, реформы, водные ресурсы, инвестиции, питьевая вода, сточные воды.

Annotation. This article provides information on the prospects of rational use of water resources in Uzbekistan, issues of providing drinking water to the population, and investments made to ensure effective use of water resources.

Key words: resources, reforms, water resources, investments, drinking water, wastewater.

KIRISH.

Global iqlim o'zgarishi, aholi soni va iqtisodiyot tarmoqlarining o'sishi suvga bo'lgan talabni tobora oshirmoqda. Natijada suv resurslarining taqchilligi yildan-yilga kuchayib boryapti. Shu bois, keyingi yillarda mamlakatimizda yer va suv resurslaridan samarali foydalanish, ularni boshqarish tizimini takomillashtirish, suv xo'jaligi obyektlarini modernizatsiya qilish va rivojlantirish bo'yicha izchil va keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

MATERIALS AND METHODS.

Aholini toza ichimlik suvi bilan ta'minlash masalasi ham har qachongidan dolzarb bo'lib, bu borada muayyan chora-tadbirlar hayotga tatbiq etilyapti. Ushbu yo'nalishda qabul qilingan dasturlar, kiritilgan investitsiyalar natijasida toza ichimlik suvini ishlab chiqarish va yetkazib berish hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Misol uchun, 2018 yilda "O'zsuvta'minot" AJ tizimidagi korxonalar tomonidan 1 553 mln.kub.metr yoki o'rtacha kuniga 4 254 ming kub. metr ichimlik suvi ishlab chiqilgan

bo'lsa, 2022 yilda uning hajmi 1 728 mln. kub. metr yoki o'rtacha kuniga 4 734 ming kub. metrni tashkil etdi. Endi 1 million kub metr suvni qanday tasavvur qilish mumkin?, degan savol tug'iladi. Buning uchun suv bilan to'ldirilgan bitta katta olimpia stadionini ko'z oldimizga keltirish kifoya. Ana shunday stadionlardan 400 ta bo'lsa 1 million kub metr suv hosil bo'ladi. Yuqoridagi raqamlardan esa suv hajmining naqadar katta ekanini ko'rish mumkin. Sohaning qonunchilik bazasi mustahkamlangani, normativ huquqiy asoslari takomillashtirib borilayotgani ushbu masalaning naqadar dolzarbligini ko'rsatadi. Jumladan, "Suv va suvdan foydalanish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuniga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish haqida"gi Qonunning qabul qilingani suvni tejaydigan sug'orish texnologiyalarini joriy qilishni jadallashtirish hamda suvdan oqilona foydalanishda katta ahamiyat kasb etmoqda. Prezidentimizning tizimga oid tegishli qarorlari bilan esa yer osti suv resurslarini muhofaza qilish, suv xo'jaligi sohasiga investitsiya mablag'larini keng jalb qilishdagi ishlar ko'lamini kengaytmoqda.

RESULTS AND DISCUSSIONS.

Suv hayot manbai va iqtisodiyotning turli tarmoqlarini qo'llab-quvvatlash uchun muhim manbadir. Iqlimi asosan qurg'oqchil mamlakat bo'lgan O'zbekistonda suv resurslaridan oqilona foydalanish barqaror rivojlanishni ta'minlash va suv tanqisligi bilan bog'liq muammolarni hal etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Suv samaradorligini oshirish, suv xavfsizligini oshirish va suvdan barqaror foydalanish amaliyotini ilgari surish bo'yicha olib borilayotgan sa'y-harakatlar bilan O'zbekistonda suv resurslarini oqilona boshqarish istiqbollari istiqbolli. O'zbekistonda suv resurslaridan oqilona foydalanishning asosiy istiqbollaridan biri qishloq xo'jaligida suvni tejovchi texnologiyalar va amaliyotlarni joriy etishdir. Qishloq xo'jaligi O'zbekistonda suvning asosiy iste'molchisi bo'lib, suv isrofgarchiligini kamaytirish va qishloq xo'jaligi hosildorligini oshirish uchun sug'orish samaradorligini oshirish muhim ahamiyatga ega. Tomchilatib sug'orish va lazerli tekislash kabi zamonaviy sug'orish texnikasining joriy etilishi suvdan foydalanishni optimallashtirish va qishloq xo'jaligida suv yo'qotilishini minimallashtirishga yordam beradi. O'zbekiston cheklangan suv resurslaridan maksimal darajada foydalanish uchun suvni qayta ishlash va qayta foydalanish imkoniyatlarini o'rganmoqda. Suv havzalariga tozalanmagan oqava suvlarni oqizishni kamaytirish, sug'orish, ishlab chiqarish jarayonlari va kommunal maqsadlarda suvdan barqaror foydalanishga ko'maklashish maqsadida oqava suvlarni tozalash va qayta foydalanish loyihalari amalga oshirilmoqda. Suvni qayta ishlash orqali O'zbekiston chuchuk suv manbalariga bosimni engillashtirishi va samaraliroq suv boshqaruv tizimini ta'minlashi mumkin. O'zbekistonda suv resurslarini oqilona boshqarishning yana bir istiqboli suv resurslarini boshqarishning kompleks yondashuvlarini ilgari surishdir. Integratsiyalashgan suv boshqaruvi barqaror suvdan foydalanish va saqlashga erishish

uchun suv resurslari, ekotizimlar va inson faoliyatining o'zaro bog'liqligini hisobga olishni o'z ichiga oladi. Suvni boshqarishning integratsiyalashgan strategiyalarini qabul qilish orqali O'zbekiston suv boshqaruvini yaxshilashi, suv sifatini yaxshilashi va suv toshqinlari va qurg'oqchilik kabi suv bilan bog'liq xavflarning ta'sirini yumshatishi mumkin. O'zbekiston suvni saqlash va taqsimlash tizimlarini yaxshilash uchun infratuzilmani rivojlantirishga sarmoya kiritmoqda. Suv omborlari, to'g'onlar va sug'orish kanallari qurilishi suv oqimini tartibga solish, nam davrlarda ortiqcha suvni saqlash, qishloq xo'jaligi va maishiy ehtiyojlarni ishonchli suv bilan ta'minlash imkonini beradi. Suv infratuzilmasiga sarmoya kiritish orqali O'zbekiston suv bilan ta'minlanishini yaxshilash, suv yo'qotishlarini kamaytirish va aholining suv xavfsizligini ta'minlashi mumkin.

XULOSA.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, O'zbekistonda suvni tejaydigan texnologiyalar, suvni qayta ishlash, suvni kompleks boshqarish, infratuzilmani rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilayotgan suv resurslaridan oqilona foydalanish istiqbollari istiqbolli. Barqaror suvni boshqarish amaliyoti va siyosatini amalga oshirish orqali O'zbekiston suv samaradorligini oshirishi, suv resurslarini himoya qilishi va suv ta'minotining uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashi mumkin. Barqaror suv boshqaruvi maqsadiga erishish va O'zbekistonning suv bilan ta'minlangan kelajagini ta'minlash uchun hukumat, manfaatdor tomonlar va jamiyatning hamkorlikdagi sa'y-harakatlari muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi suv xo'jaligini rivojlantirishning 2020 — 2030 yillarga mo'ljallangan kontsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6024-son Farmoni. 2020 yil 10 iyul.
2. Safoevna, S. Z., & Juraevna, M. N. (2021). Analysis of economic efficiency of the use of irrigated land in agriculture and factors on them. *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*, 27(2), 4055-4061.
3. Shoxo'jayeva, Z. S. (2020). Problems and solutions in the water sector of the region. In *НАУКА И ТЕХНИКА. МИРОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ* (pp. 21-24).
4. Safoevna, S. Z., & Sagdullaevna, T. F. (2021). Food provision of the population of the republic of uzbekistan in pandemy conditions: problems and solutions. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 77(2), 1320-1325.
5. ZS Shoxo'jayeva. Efficient use of water resources in the agricultural sector. Monograph. T.: - 2012